

Revisionens ramplanering 2021

Revisorskollegiet
Västra Götalandsregionen

Uppdaterad version

Innehåll

Revisionens planeringsgrund.....	3
Inledning.....	3
Revisionens uppdrag samt arbets- och förhållningssätt	3
Revisionsplan/ramplanering.....	4
Risk och väsentlighet	4
Riskperspektiv 2021.....	4
Revisionens ramplan för år 2021	5
Grundläggande granskning	5
Förstudier	6
Fördjupade granskningar	6
Uppföljning av tidigare års granskningar	8
Redovisningsrevision	9
Bolag- och stiftelserevision.....	9

Revisionens planeringsgrund

Inledning

Revisionens ramplanering beskriver på en övergripande nivå grunderna för revisionens strategi, revisionsprocessens olika moment (planera, granska, pröva), arbetsordning och 2021 års revisionsplan.

Revisionens uppdrag samt arbets- och förhållningssätt

Revisorerna är regionfullmäktiges och ytterst medborgarnas demokratiska instrument för granskning och kontroll av den verksamhet som bedrivs i nämnder, styrelser, fullmäktigeberedningar, kommunalförbund, stiftelser och bolag. Revisionen har en central roll när det gäller att säkerställa insynen i och kontrollen av all verksamhet som regionen ansvarar för. Den har därmed en viktig funktion i det kommunala självstyret. Revisionen kan skänka legitimitet och förtroende åt verksamheten, men också vara förmedlare av väsentlig och nödvändig kritik samt bidra till förbättring och utveckling.

Revisionens arbete styrs ytterst av Kommunallagen (främst 12 kap) och av regionfullmäktige fastställt revisionsreglemente. Som komplement till lag och reglemente finns även praxis samlad i skriften God revisionssed i kommunal verksamhet.¹ Av Kommunallagen framgår att all verksamhets skall granskas årligen. Av den goda seden framgår hur arbetet ska planeras, genomföras och redovisas.

Revisorerna prövar dels nämndvis, dels på en regionövergripande nivå:

- om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- om räkenskaperna är rättvisande
- om den interna kontroll som görs i nämnderna är tillräcklig

Revisionen ska vara stödjande och framåtsyftande. Ett mål för revisionsverksamheten är därför att genom granskningar och dialog med både förtroendevalda och verksamhetsföreträdare identifiera och påtala områden som bör och kan förbättras. Syftet med detta förebyggande arbete är att möjliggöra för nämnder och styrelser att under verksamhetsåret justera brister och avvikelser i verksamheten och därmed möjliggöra för revisionen att upprätta en revisionsberättelse fri från anmärkningar. Revisionen ska lämna synpunkter, stöd och rekommendationer till nämnder och styrelser.

Revisionsstrategin innebär ett arbetssätt som är:

- Granskande
- Stödjande
- Ansvarsutkrävande
- Verksamhetsnära
- Tidsnära
- Dialogbaserat

Det är de förtroendevalda i regionens nämnder och styrelser som granskas och prövas. Med uppdraget som ledamot i en nämnd eller styrelse följer ett ansvar. Det är i vilken mån nämnder och styrelser tagit sitt revisionsansvar som revisorerna granskar, prövar och uttalar sig om. En god kommunikation och en tydlig dialog med nämnder och styrelser är väsentlig

¹ En ny revisionssed är framtagen av revisionsdelegations på Sveriges kommuner och landsting inför denna mandatperiod

för uppdragets genomförande.

Revisionsplan/ramplanering

Som grund för revisionsinsatsen under året och med revisionsuppdraget som utgångspunkt ska de valda revisorerna upprätta en ramplanering. Planen utgör ett stöd för revisorernas granskningsinsats under revisionsåret.

Ramplanen har direkt koppling till de valda revisorernas egen riskbedömning. Planen omfattar:

- Grundläggande granskning
- Förstudier
- Fördjupade granskningsprojekt
- Uppföljning av tidigare års granskningar

Ramplanen är ett levande dokument och omprövas under året utifrån händelser i de nämnder och styrelser som revisionen har att granska och pröva. Detta sker dels löpande, dels vid minst ett kollegiemöte under september/oktober månad.

Risk och väsentlighet

Revisionens egen risk- och väsentlighetsanalys utgör en del i grunden för kollegiets val av granskningsinsatser och har sin utgångspunkt i revisionsrisken. Revisionsrisken innebär att revisionen kan göra ett felaktigt uttalande i ansvarsprövningen utifrån bristande eller felaktig kunskap och information om i vilken mån en nämnd eller styrelse utövar sitt revisionsansvar på ett ändamålsenligt vis. Syftet med analysen är att identifiera de granskningsteman som bör genomföras under året för att minska eller släcka revisionsrisken och därmed bidra till att revisorskollegiet uttalar sig på en bred och stabil kunskapsgrund i ansvarsprövningen.

Revisionens riskanalys har sin utgångspunkt i:

- Fullmäktiges mål och uppdrag
- Omvärldsanalyser
- Nationell lagstiftning och riktlinjer
- Budgethandlingar och årsredovisningar
- Nämnders och styrelser egna riskanalyser
- Dialog med nämnder och styrelser
- Tidigare års granskningar (PM och rapporter)
- Det sakkunniga bitrådets dokumentation och granskningar
- Egna bedömningar av verksamhetsrisker i nämnder och styrelser

Riskperspektiv 2021

Då 2021 är det tredje året i mandatperioden bör nämnder och styrelser ha skaffat sig en god bild över den verksamhet de har att styra och leda. De bör ha väl utvecklade strategier för hur de ska bedriva verksamheten för att leva upp till regionfullmäktiges mål och uppdrag. Med detta som utgångspunkt har revisorskollegiet i sin risk- och väsentlighetsanalys ställt sig följande fråga: "Vilken är den största risken för att nämnder och styrelser inte kommer att kunna klara av sitt uppdrag 2021?"

Revisionens ramplan för år 2021

Grundläggande granskning

Med grundläggande granskning menas det ständigt pågående och återkommande granskningsarbetet av regionens samtliga nämnder, styrelser och beredningar. Den grundläggande granskningen består av flera olika steg och delar, och bygger på en analys av risk och väsentlighet på nämnd-/styrelsenivå. I den årliga revisionen prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Nämnden/styrelsen granskas och bedöms utifrån det samlade ansvar som följer av fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och föreskrifter. Granskningen ska ge revisorerna underlag för att bedöma nämnders och styrelsers styrning, uppföljning och kontroll. Den ska också ge ett underlag för att bedöma säkerhet i redovisningssystemet och i rutiner. År 2021 sker en stor del av granskningen inom ramen för en mer utvecklad modell för grundläggande granskning för respektive nämnd/styrelse. Denna inkluderar bland annat följande områden:

- Övergripande styrmiljö
- Styrdokument och formalia
- Målstyrning
- Ekonomi- och verksamhetsstyrning
- Intern styrning och kontroll
- Oegentligheter, mutor och bestickning

Den grundläggande granskningen genomförs till stora delar av det sakkunniga biträdet, men de förtroendevalda revisorerna träffar samtliga nämnders och styrelsers presidier minst en gång om året för en fördjupad dialog.

Revisionsenhetens arbete dokumenteras i rapporter per nämnd/styrelse och ligger till grund för arbetsgruppernas dialog med nämnder och styrelser och för den årsrapport som sedan sammanställs för respektive nämnd och styrelse.

En del av den grundläggande granskningen består av arbetsgruppernas dialog med nämnder och styrelser. Dessa dialogmöten syftar till att ge en bild av hur nämnder och styrelser genomför sitt uppdrag. Dialogmötena utgår från:

- De rekommendationer som revisionen lämnat till nämnden/styrelsen i årsrapport och granskningsrapporter under 2020.
- Yrkesrevisorns riskanalys och granskningsplan för 2021.
- Händelser av intresse för revisorskollegiet och som nämnden/styrelsen har att hantera under 2021.
- Kontaktrevisorns frågeställningar inför dialogmötet.

Exempel på frågeställningar som kan komma att tas upp vid kollegiets dialogmöten är:

- Nämnders och styrelsers förnyade riskanalys utifrån Covid-19 - risk för att nämnder och styrelser styr utifrån felaktiga förutsättningar trots stor påverkan av Corona på verksamheten.
- Medborgarnas insyn - risk för att information om viktiga beslut på nämndens/styrelsens sammanträden inte kan spåras.
- Personaltillgång - risk för att arbetet med att rekrytera och behålla personal med nödvändig kompetens inte ger önskat resultat.

- ”Återgång till det normala” - risk för att det saknas en samordnad och långsiktig planering för att återgå till ”normal” verksamhet efter Covid-19.
- Arbetsmiljö - risk för att arbetsgivaren inte uppfyller sitt ansvar för arbetsmiljön.
- Hot och våld - risk för att regionens arbete för att motverka och hantera hot och våld mot anställda brister.
- Digitalisering - risk för att medborgarinflytandet saknas vid införandet av digitalisering av vården.
- GDPR - risk för att nämnder och styrelser inte uppnår basnivån i GDPR och därmed riskerar skadeståndskrav.

Exempel på frågeställningar som kan komma att tas upp i den grundläggande granskningen är:

- Avtalstrohet - risk för att ingångna avtal inte följs.
- Samverkan - risk för att bristande samverkan internt i regionen innebär ökade kostnader och sämre vård för medborgarna/patienterna.
- Agenda 2030 - risk för att arbetet med att leva upp till agenda 2030 inte är effektivt.
- Prioriteringar Covid-19 - risk för att vårdens utförare gör olika prioriteringar som leder till ojämlik vård i regionen efter att pandemin är över.
- Utbildningsskuld - risk för att Covid-19 skapat en utbildningsskuld i organisationen som inte analyseras och hanteras.
- Kompetensplattform - risk för att VGR's kompetensplattform inte utformas ändamålsenligt för att möta regionala behov.

Förstudier

Med förstudie menas en mindre probleminventering som syftar till att klargöra huruvida en fördjupad granskning bör genomföras eller inte, samt för att identifiera relevanta revisions/- och dialogfrågor för kollegiets dialog med nämnder och styrelser.

En förstudie är planerad att genomföras. Den handlar om regionstyrelsens beslutsmandat kontra andra nämnder och styrelser.

- Risk: Att ansvarsfördelningen mellan regionstyrelsen och övriga nämnder och styrelser är otydlig utifrån regionfullmäktiges beslut 2020-11-30. Regionstyrelsens bemyndigande att fatta beslut om förhållanden som rör andra nämnders och styrelsers verksamhet riskerar att skapa oklarheter kring ansvarsfrågor vad gäller grunduppdraget i berörda verksamheter.
- Syfte: Att kartlägga vilka risker regionstyrelsens ökade beslutsmandat utifrån tilläggsbudgeten kan leda till, i relation till nämnders och styrelsers ansvar och befogenheter utifrån kommunallagen och beslutade reglementen.
- Nämnd/styrelse som berörs: Regionstyrelsen.

Fördjupade granskningar

Revisorerna kompletterar den grundläggande granskningen med fördjupade granskningar. Detta sker i den utsträckning det motiveras av revisorernas risk- och väsentlighetsanalys och för att revisorerna ska kunna göra sin slutliga bedömning av ansvarstagandet. Fördjupade granskningar genomförs som särskilda projekt, antingen av revisionsenheten eller av externa konsulter. Revisionsdirektören fattar beslut om projektplaner för de fördjupade granskningarna på delegation. Projektplanerna upprättas i enlighet med SKYREVS vägledning och rekommendationer. Projektplaner utgör förfrågningsunderlag för upphandling av extern konsult i den mån de anlitas.

Med utgångspunkt i kollegiets risk- och väsentlighetsanalys och utifrån redovisade riskperspektiv planeras följande fördjupade granskningar att genomföras:

Fördjupade granskningar 2021

1. FVM – uppföljning av granskning 2020

- Risk: Att införandet av Framtidens vårdinformationsmiljö (FVM) försenas och fördyras.
- Syfte: Att bedöma om regionstyrelsen har vidtagit ändamålsenliga och tillräckliga åtgärder utifrån revisorernas granskning 2020. Syftet är också att bedöma om regionstyrelsen har en tillräcklig styrning av program FVM så att det kan införas utifrån beslutad programplan och inom beslutad budget och tidplan.
- Nämnd/styrelse som berörs: Regionstyrelsen.

2. Ägardirektiv för regionens bolag

- Risk: Att regionstyrelsens styrning inte är tillräcklig för att uppnå regionfullmäktiges mål samt att kommunikationen mellan ägare, beställare och bolag är otillräcklig för att möta förändringar i omvärlden.
- Syfte: Att bedöma om ägarstyrningen av bolagen är ändamålsenlig.
- Nämnd/styrelse som berörs: Regionstyrelsen (även om granskningen innebär kontakter med ett flertal av regionens bolag).

3. Kökortning

- Risk: Revisorskollegiet har i sin risk- och väsentlighetsanalys lyft flera risker kopplat till regionens planer för att korta köer och klara av vårdgarantierna. Det lyfts att kostnader för köpt vård kan komma att öka kraftigt samt att personal kan komma att söka sig till externa leverantörer. Utifrån kompletteringen i budgeten om uppmjukning av regler kring bisysslor finns även en risk att personal som arbetar hos externa aktörer kommer att ha bisysslor som är uttröttande och därigenom kan den ordinarie verksamheten påverkas negativt. Risk finns också för att analyser inte gjorts i tillräcklig utsträckning avseende i vilken grad regionens sjukhus kan bidra till kökortningsinsatser.
- Syfte: Att bedöma om regionstyrelsen utformat en tillräcklig intern styrning och kontroll av insatser för kökortning utan att det får en negativ påverkan på den ordinarie verksamheten.
- Nämnd/styrelse som berörs: Regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsstyrelsen och sjukhusstyrelserna.

4. Psykisk ohälsa

- Risk: Att hälso- och sjukvården inte vidtar tillräckliga åtgärder för att minska den psykiska ohälsan eller att de åtgärder som vidtas inte får tillräcklig effekt.
- Syfte: Att bedöma om berörda nämnder och styrelser utifrån sitt uppdrag i sin planering har säkerställt beredskap för att omhänderta ett ökande behov av psykiatrisk vård.
- Nämnd/styrelse som berörs: Sahlgrenska universitetssjukhuset, Skaraborgs sjukhus, Södra Älvsborgs sjukhus, Närhälsan, Regionhälsan, hälso- och sjukvårdsstyrelsen, östra hälso- och sjukvårdsnämnden, södra hälso- och sjukvårdsnämnden hälso- och sjukvårdsnämnden Göteborg.

5. Utbetalning av stödmedel utifrån Covid-19.

- Risk: Att nämnder och styrelser inom VGR kan ha brustit i sina kontroller vid lämnande av stöd eller förändrade villkor till externa parter.

- Syfte: Att bedöma om nämnder och styrelser har utformat en tillräcklig intern styrning och kontroll vid lämnande av stödåtgärder eller förändrande villkor med anledning av covid-19 till externa parter.
- Nämnd/styrelse som berörs: Kulturnämnden, servicenämnden, fastighetsnämnden och Västtrafik AB.

6. Projektredovisning.

- Risk: Att det kan bli avvikelser i projektredovisningen dels från regionens regelverk, dels från tillämplig lagstiftning. Det finns därmed risk att särskilt avsedda projektmedel blandas med driftmedel till ordinarie verksamhet som leder till att räkenskaperna inte ger en rättvisande bild.
- Syfte: Att bedöma om redovisning av driftprojekt sker så att räkenskaperna blir rättvisande.
- Nämnd/styrelse som berörs: Tandvårdsstyrelsen, Närhälsan och Regionhälsan.

7. Målstyrning avseende regional utveckling och regional infrastruktur

- Risk: Att det är en bristande målstyrning och kontroll av investeringarna. Riskbedömningen har sin grund i omfattningen av investeringarna och att de sker utifrån komplexa regelverk, målhierarkier samt beslutsprocesser och medför långsiktiga åtagande för Västra Götalandsregionen både ekonomiskt och verksamhetsmässigt.
- Syfte: Att belysa regionens ärendebereidning och beslutsprocess för investeringar i regional infrastruktur för kollektivtrafik, samt bedöma om styrningen är ändamålsenlig för att uppnå transportpolitiska mål, mål för hållbar regional utveckling och mål för en god ekonomisk hushållning.
- Nämnd/styrelse som berörs: Regionstyrelsen, regionutvecklingsnämnden, fastighetsnämnden, kollektivtrafiknämnden och miljönämnden samt Västtrafik AB.

8. Konsekvensanalyser av Covid-19 i nämnder och styrelser.

- Risk: Att konsekvensanalyserna brister och att inte tillräckliga åtgärder planerats och vidtagits med anledning av pandemin.
- Syfte: Att bedöma om nämnder och styrelser har gjort konsekvensanalyser med anledning av covid-19 och i tillräcklig omfattning vidtagit åtgärder utifrån analyserna.
- Nämnd/styrelse som berörs: Beställarnämnder och utförarstyrelser inom hälso- och sjukvård samt inom tillväxt och utveckling.

9. Följsamheten till inköspolicyn

- Risk: Att nämnder och styrelser gör avsteg från inköspolicyn så att inte tillräcklig kvalitet i upphandlingarna uppnås.
- Syfte: Att bedöma om regelverket för inköp och upphandling följs i regionens verksamheter.
- Nämnd/styrelse som berörs: Regionstyrelsen. Ett flertal andra nämnder och styrelser kan också komma att beröras

Utöver dessa fördjupningar kan revisionsenheten föreslå ytterligare fördjupningar, dels utifrån de risker som lyftes i samband med årets risk- och väsentlighetsanalys, dels utifrån väsentliga händelser under året.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Som en del i revisionens kvalitetssäkring av uppdraget är det väsentligt för revisionen att följa

upp tidigare års granskningar. Detta sker med syfte att tillförsäkra sig att revisionens synpunkter, kommentarer och iakttagelser utgör en grund för berörda nämnders och styrelsers interna styrning och kontroll. Uppföljningarna rapporteras i särskild granskningsrapport, men utgör även en grund för den löpande dialog som ingår i grundläggande granskning.

Redovisningsrevision

Redovisningsrevisionen är upphandlad i sin helhet. I samarbete med Deloitte och PWC kommer revisionsenheten att genomföra en risk- och väsentlighetsanalys och upprätta en plan för fördjupade granskningar inom redovisningsområdet. Utöver detta kommer löpande granskning av redovisningen ske i enlighet med god revisions sed och gällande avtal.

Bolag- och stiftelserevision

Lekmannarevisionen i regionens bolag genomförs i enlighet med den goda seden samt utifrån genomförd risk- och väsentlighetsanalys. Under mars månad kommer lekmannarevisorerna i bolagen att genomföra riskanalyser som grund för årets granskningsinsats.

Revisionen av stiftelser sker i enlighet med god sed och gällande rutiner.